

Vážení členové a příznivci České meteorologické společnosti,

držíte v rukou věstník České meteorologické společnosti, jehož autoři a přispěvatelé kromě obvyklých informací o činnosti společnosti reagují též na aktuální události z konce roku 2009, které se tak či onak dotýkají nejen úzce vymezené skupiny klimatologů, ale i celé společnosti. Jak asi tušíte, je to kodaňské prosincové setkání vládních reprezentantů, na kterém se měla uzavřít další dohoda o omezování emisí skleníkových plynů, které se ale odehrála i trochu pod vlivem zveřejnění elektronické korespondence některých vlivných klimatologů, jejíž obsah vyvolává závažné otázky ohledně objektivity přinejmenším některých závěrů, na nichž jsou stavěna politická a hospodářská rozhodnutí dalekosáhlého významu.

Ve věstníku dále najdete zprávu o proběhlém výročním semináři v září 2009 v Kongresovém centru Mendlovy lesnické univerzity ve Křtinách a další informace, zejména novinky z Evropské meteorologické společnosti.

Tomáš Halenka, Milan Šálek

Věda o klimatu – konsensus nebo kontroverze?

Závěr roku 2009 byl z hlediska klimatologů, ochránců životního prostředí, ale nejen nich, ve znamení významných událostí: Kodaňského summitu o změnách klimatu, který pod hlavičkou Spojených národů probíhal 7.-18. prosince 2009, a zpočátku nenápadné události, úniku elektronické korespondence z Oddělení výzkumu klimatu Východoanglické univerzity (Climate Research Unit of University of East Anglia, zkráceně CRU). Zatímco sdělovací prostředky před začátkem kodaňského summitu a v jeho průběhu ve své většině zdůrazňovaly katastrofické klimatické scénáře, archiv korespondence některých klimatologů je možné si nyní přečíst na Internetu. Je to záležitost eticky poněkud sporná; asi nikdo by nebyl nadšený, kdyby jeho maily, byť pracovní, byly takto veřejně probírány. Také je možné poukazovat na poněkud podezřelé načasování onoho úniku dat. Přes tyto oprávněné námitky je dobré tuto záležitost brát vážně; zveřejněné maily, jejichž pravost nebyla zpochybněna, ukazují na poněkud, mírně řečeno, nestandardní praktiky, zejména v oblasti paleoklimatologie. Vyhranění oponenti současného paradigmatu o pravděpodobně většinovém podílu člověka na oteplování v poslední třetině 20. století dostali v každém případě do rukou silnou zbraň.

Jistě zde není prostor na rozebírání mnoha sporných záležitostí ohledně výše uvedených událostí, změn klimatu a jeho příčin. Výše zmíněné maily neznamenají popření zjištěného oteplení v poslední třetině dvacátého století a skutečnosti, že na něm člověk má zřejmě nějaký podíl. Ze zveřejněné korespondence i od reakcí některých uznávaných klimatologů (J. Curry, D. Hulme) však mj. vyplývá, že některé oblasti klimatologie či spíše některé skupiny působící v klimatologických oborech se staly nadměrně vyhraněnými a IPCC organizací, v níž politika a centralismus hrají roli pro klimatologii spíše zápornou, a to přestože vlastní čtvrtá zpráva IPCC, vydaná v roce 2007, obsahuje mnoho kvalitního materiálu a jejíž vyznění většina renomovaných odborníků stále důrazně podporuje.

Jaký si z toho můžeme vzít prozatímní závěr? Konsensus nemůže nahradit objektivní pravdu a vědecké poznatky nelze uzavřít do konsensuálních dogmat. Ani hojně citovaný konsensus ohledně „jedinečnosti“ současného oteplení v rámci posledního tisíce let zřejmě neodpovídá skutečnosti. Klimatologie je na rozcestí: Mnozí lidé a mezi nimi též četní klimatologové chtějí zachránit podnebí planety Země a konají tak zřetelně z vlastního přesvědčení často podpořeného hlubokými znalostmi, ale nelze tak činit upravováním nepohodlných dat a omezováním přístupu ke klimatologickým podkladovým údajům a algoritmům jejich zpracování, kteréžto praktiky aféra s uniklými maily naznačila. Jak napsal D. Hulme (volně přeloženo), „klimatologický výzkum musí být veřejným statkem ve smyslu otevřenosti a důvěryhodnosti“. Určitě to bude znamenat výraznější tlak na kompletní zveřejnění všech podkladových údajů, včetně původních naměřených dat, metadat a metod homogenizace.

Milan Šálek

Výroční seminář České meteorologické společnosti ve Křtinách

Ve dnech 9.-11. 9. 2009 se v Kongresovém středisku Školního lesního podniku Křtiny Mendlovy zemědělské a lesnické univerzity konal výroční seminář České meteorologické společnosti (dále ČMeS). Jeho název zněl „Meteorologie ve službách společnosti a ochrany životního prostředí“ a měl podtitul „Historie, současnost a perspektivy“. Uvedené setkání bylo též ve znamení 50. výročí založení společnosti, což ovlivnilo jeho poněkud oficiálnější ráz. Spektrum přednášek bylo poměrně široké, od historických ohlednutí, zpracovaných především RNDr. Karlem

Krškou, CSc., přes přehledy činností různých oborů a pracovišť (aerologie, solární observatoř a další) až k výsledkům probíhajících vědeckých projektů či výzkumu změn podnebí.

U příležitosti oslav padesátin společnosti byl též ve čtvrtek 10. 9. uspořádán slavnostní večer, při němž byla vybraným zasloužilým členům společnosti nebo jejich zástupcům předána Čestná uznání spolu s věcným darem. Oceněnými kolegyňmi a kolegy jsou:

Prof. RNDr. Jan Bednář, CSc., za dlouholeté služby ČMeS ve funkci vědeckého tajemníka a předsedy;
 RNDr. Blažek Zdeněk, CSc., za dlouholetou aktivní činnost a vedení pobočky Ostrava;
 Evžen Černý, za dlouholetou aktivní činnost v pobočce Praha;
 Ing. Jaroslav Jež, za dlouholeté služby ČMeS ve funkci revizora;
 RNDr. Vilibald Kakos, za dlouholetou aktivní činnost a vedení pobočky Praha;
 RNDr. Miroslav Kolář, CSc., za dlouholetou aktivní činnost a vedení pobočky Brno;
 RNDr. Karel Krška, CSc., za dlouholeté aktivní působení v historické komisi a ve vedení pobočky Brno;
 Ing. Zdeněk Mrkvica, za dlouholetou aktivní činnost a vedení pobočky Hradec Králové;
 RNDr. Jan Munzar, CSc., za dlouholeté aktivní působení v historické komisi;
 prom. geogr. Natálie Slabá, za dlouholetou aktivní činnost a dokumentaci aktivit ČMeS;
 Mgr. Eva Žizková, CSc., za dlouholeté služby ČMeS ve funkci vědeckého tajemníka.

Poněkud netradiční událostí bylo i hlasování o nejlepších příspěvcích, na základě něhož byli malým diplomem a věcným darem odměněni Mgr. Robert Skeřil, PhD., RNDr. Jan Sulan a RNDr. Pavla Skřivánková.

Na závěr odborné části semináře bylo uspořádáno nevolební Valné shromáždění České meteorologické společnosti, na kterém byly mj. předneseny informace o Evropské meteorologické společnosti a o postupu prací na novém vydání revidovaného meteorologického slovníku.

Atraktivní součástí této akce byla též páteční exkurze do jeskyní Moravského krasu s odborným výkladem, který vynikajícím způsobem přednesl RNDr. Leoš Štefka, vedoucí správy CHKO Moravský kras. Zároveň byli účastníci exkurze prostřednictvím ing. Hany Pokladníkové seznámeni s podrobnostmi výzkumu mikroklimatu jeskyní a jejich blízkého okolí. Účastníci semináře též uvítali a hojně využili možnost středeční podvečerní návštěvy dominanty zdejšího kraje, slavného Chrámu Panny Marie Křtinské architekta Giovanni Santiniho, kde si od pana děkana Tomáše Prnky mohli vyslechnout velmi zasvěcený výklad o historii chrámu i poslechnout zdejší známou zvonkohru.

Ze semináře byl vydán sborník s vtištěnými abstrakty a plnými texty na přiloženém kompaktním disku (CD-ROM).

Je milou povinností autora poděkovat všem kolegům a kolegyním, kteří s organizací semináře významně pomohli, zejména RNDr. Ing. Jaroslavu Rožnovskému, CSc., řediteli pobočky ČHMÚ Brno, RNDr. Radimu Tolaszovi, náměstkovi ČHMÚ pro meteorologii a klimatologii, paní Ivetě Balabánové a Kateřině Habrdové, jakož i mnoha dalším kolegům z Českého hydrometeorologického ústavu, který měl nad uvedenou akcí organizační patronát.

Milan Šálek

Změna serveru elektronické konference České meteorologické společnosti

V září došlo ke změně technologie elektronické konference na konferenční systém Mailman. Pro uživatele konference, to znamenalo několik podstatných změn, které byly přes tuto konferenci oznámeny, nicméně je zde uvedeme též. Příspěvky se posílají na adresu cmes@list.avcr.cz, každý uživatel má možnost si na příslušné adrese [https://list.avcr.cz/mailman/options/cmcs/<e-mailova adresa>](https://list.avcr.cz/mailman/options/cmcs/<e-mailova%20adresa>) nastavit své preference (na konci adresy dopište svoji adresu, pro účet uživatele s adresou salek@chmi.cz by to znělo <https://list.avcr.cz/mailman/options/cmcs/salek@chmi.cz>). Maily konference jsou archivovány a jsou přístupné přes uvedené webové rozhraní. Správcem i moderátorem konference je Milan Šálek, nicméně v současnosti konference moderovaná není a ani v blízké budoucnosti není v této oblasti plánována žádná změna. Konference má sloužit k výměně informací z oblasti života České meteorologické společnosti, oznamování relevantních událostí, seminářů, konferencí, ale i k důstojné výměně názorů mezi členy společnosti.

Připomínáme, že při odpovědi na případné konferenční maily je potřeba si dávat pozor, zda to posíláte pouze autorovi nebo celé konferenci.

Milan Šálek

Stručný přehled činnosti České meteorologické společnosti a jejích poboček

Těžiště činnosti společnosti v roce 2009 spočívalo v uspořádání výročního semináře, jenž měla na starosti pobočka Brno, a v tradičních přednáškách. Pobočka Praha a Ostrava jich uspořádala po dvanácti a pobočka Brno čtyři. Přehled jednotlivých přednášek je průběžně zveřejňován na www stránce společnosti a zde jej proto neuvádíme. Na velmi pěkné stránce pobočky Ostrava jsou mj. prezentace z některých uskutečněných přednášek. Stránka je na této adrese: http://www.chmi.cz/OS/metspol/hlav_str.htm.

Milan Šálek

Zprávy z Evropské meteorologické společnosti

Dne 27. září 2009 odpoledne se při příležitosti výročního setkání EMS a Evropské konference aplikované meteorologie (European Conference on Applied Meteorology – ECAM) 2009 uskutečnilo Valné shromáždění EMS, kde ČMeS zastupoval doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc. Tomuto jednání předcházelo zasedání Rady EMS, kde sice v tomto období ČMeS nemá přímé zastoupení, nicméně jako odpovědná osoba za vzdělávací program se T. Halenka účastnil i tohoto zasedání. Vedle běžné pracovní agendy je bezesporu zajímavá iniciativa Americké meteorologické společnosti (AMS) o ustavení Mezinárodního fóra meteorologických společností (International Forum of Meteorological Societies – IFMS), které nemá být nějakou novou pevnou strukturou, ale spíše poskytnout platformu pro setkávání zástupců společností, diskuzi aktuálních otázek a problémů jejich činnosti a pro vzájemnou výměnu nápadů, podnětů a příkladů. Při letošním výročním setkání AMS v lednu letošního roku v Phoenixu proběhlo přípravné zasedání tohoto fóra, EMS reprezentoval předseda Dr. Fritz Neuwirth, za ČMeS se jednání v rámci své pracovní cesty účastnil i T. Halenka. První jednání IFMS bylo naplánováno u příležitosti výročního setkání AMS 2010 v Atlantě s potenciálem podpory účasti zástupců rozvojových zemí, jistou podporu (2000 EUR) vyčlenila i EMS na podporu účasti zástupců meteorologických společností z Evropy. Vlastní zasedání se uskuteční ve dnech 19. a 20. ledna 2010, ČMeS zastoupí v rámci své pracovní cesty T. Halenka (pokud nedojde ke kolizi s pracovním programem). V mezidobí zvolený pracovní výbor (EMS zastoupena svým předsedou) připravil pracovní dokumenty pro IFMS, které budou na zasedání projednány a zřejmě i schváleny. S podrobnějším zněním konečných dokumentů, podle kterých bude IFMS fungovat, bude ČMeS seznámena v příštím Věstníku či prostřednictvím webových stránek.

Vedle připomínky hlavní aktivity EMS, tedy organizace EMS Annual Meeting, v roce 2010 ve dnech 13. až 17. září v Curychu, tentokrát již jako jubilejní desáté setkání spolu s 8. Evropskou konferencí aplikované klimatologie (The Tenth EMS Annual Meeting and the Eighth European Conference on Applied Climatology - ECAC) si dovoluji připomenout Communication skills workshop, který se uskuteční ve dnech 29–30. ledna 2010 v EARS, Lublaň, Slovinsko a je určen klimatologům, kteří musí častěji komunikovat s médií, ale nemají v tom žádné předchozí praktické zkušenosti (uzávěrka přihlášek 15. ledna 2010, více informací najdete na internetových stránkách, viz http://www.emetsoc.org/news_meetings/documents/EMS-EARS-Media-Workshop_v15122009.pdf). Rovněž byla vyhlášena fotosoutěž EUROPHOTOMETEO'2009 pro snímky s meteorologickou tematikou pořízené v roce 2009 (uzávěrka 31. ledna 2010, podrobnější informace viz http://www.emetsoc.org/awards/documents/EMS_EUROPHOTOMETEO_announcement.pdf). Konečně připomínám i Young Scientist Travel Awards pro účast na 2010

EUMETSAT Meteorological Satellite Conference, s uzávěrkou plánovanou na 29. ledna 2010, viz http://www.emetsoc.org/awards/documents/EUMETSAT_SatConf_2010_YSTA.pdf. Více informací o aktivitách EMS naleznete samozřejmě na www.emetsoc.org a rovněž v elektronicky vydávaném zpravodaji EMS na <http://www.emetsoc.org/publications/publications.php>, který velmi aktuálně (čtvrtletně) přináší nejrůznější informace z dění v EMS, od jejích jednotlivých členů, o různých odborných či popularizačních akcích apod.

Tomáš Halenka

Oznámení o dalších konferencích

Evropská radarová konference

Uvedené setkání se bude konat ve dnech 6.-10. září 2010 v rumunském Sibiu. Konference bude zaměřena na všechny oblasti užití meteorologických radiolokátorů, od vlastní techniky a zpracování signálu až po meteorologické či hydrologické aplikace. Před konferencí bude organizován menší workshop o pokročilem využití meteorologických družic a radarů v nowcastingu. Abstrakty a registrace je na [www stránce http://www.erad2010.org/](http://www.erad2010.org/). Termín dodání abstraktů je 1. března 2010.

Valné shromáždění Evropské unie věd o zemi

Tato konference se bude konat 3.-8. května 2010 ve Vídni. Má velmi široký záběr, jednání se vedou paralelně v četných sekcích, mezi kterými jsou též mnohé oblasti meteorologie a klimatologie. Lhůta pro dodání abstraktů je 18. ledna 2010. Další informace jsou uvedeny na internetové stránce <http://meetings.copernicus.org/egu2010/>.

Milan Šálek

* PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 *

Výbor České meteorologické společnosti přeje členům a příznivcům společnosti příjemné a nerušené prožití Vánočních svátků a vše nejlepší do roku 2010.

* PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 * PF 2010 *

Informační VĚSTNÍK České meteorologické společnosti, 143 06 Praha 4, Na Šabatce 17. Praha, prosinec 2009. Za obsah odpovídá doc. RNDr. Tomáš Halenka, CSc., předseda ČMeS. Vyrobeno ve spolupráci s Českým hydrometeorologickým ústavem. Připomínky a návrhy zasílejte na e-mail adresu <salek@chmi.cz>. Neprošlo jazykovou úpravou. Neprodejný výtisk. Informace o ČMeS najdete na adrese <http://www.cmes.cz>.
